

УДК 94(73)"19/20"

Тарас Грищенко

ГЕНЕРАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ МІЖНАРОДНИХ СТРАТЕГІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Автор висуває пропозицію застосування просопографічного підходу до вивчення генерацій американських міжнародних стратегів. Він доходить висновку про те, що у повоєнні роки три генерації поспіль досліджуваної суспільної групи змінили одна одну, а саме, генерації "мудреців" (ранньоаялтинська), "детанту" (пізньоаялтинська) і постаялтинська, з котрих остання зберігає чільні позиції у процесі творення національної зовнішньополітичної стратегії країни. Розглядаючи свою концепцію лише як відправну точку для подальших студій, автор формулює власні міркування стосовно подальших пошуків у цій сфері.

Ключові слова: генерації, американські міжнародні стратеги, зовнішня політика, США.

Роль особи в суспільному розвитку завжди приваблювала до себе увагу дослідників. Особливий інтерес до особистісного чинника традиційно існує серед істориків. У історичній науці сформувалися три основні підходи до вивчення особи в історії – біографічний, генеалогічний і просопографічний. Усі вони представлені в сучасній історичній літературі, зокрема в американістиці. Проте, коли йдеться про просопографічний підхід, то створюється враження, що його методи і завдання приймаються передусім дослідниками класичних цивілізацій, середньовіччя і вітчизняної соціальної історії. Між тим, можливості, які відкриваються перед дослідником сучасної історії, просопографією дуже привабливі. Як підкреслював один із засновників сучасної просопографії, німецький медієвіст Карл Фердинанд Вернер, "просопографія дозволяє поєднати політичну історію людей і "подій" з прихованою соціальною історією еволюційних процесів великої тривалості" [1].

Натомість, коли йдеться про вивчення чітко окреслених з погляду системи особистих зв'язків, громадської функції і генераційної єдності груп осіб, які формували у новітній час міжнародну (зовнішньополітичну) стратегію США, то в цьому випадку історіографія не має достатньої кількості праць. До таких, передусім, слід віднести книгу В. Айзексона та І. Томаса про плеяду з шести зовнішньополітичних стратегів, (Дж.Ф. Кеннан, Д. Ачесон, Ч. Болен, Р. Ловетт, А. Гарріман, Дж. Макклой) [2], які визначили світополітичні орієнтири Америки на початкових етапах історії ялтинського міжнародного порядку.

Монографія В. Зіммермана про інтелектуально-політичну співпрацю Т. Рузвельта, А.С. Мегена, Г. Кебота Лоджа, Дж. Хейя, І. Рута, котрі стояли біля витоків американського імперіалізму [3]. При ширшому погляді на сучасну американістику в поле нашого зору також потрапить низка інших публікацій, які можуть бути зараховані до просопографічних принаймні з погляду намірів їх авторів охопити своїм дослідженням досить гомогенні за своєю інституціонально-посадовою приналежністю групи. Прикладами такого роду творів можуть служити, наприклад, книга Д. Роткопфа [4] і колективна монографія за редакцією А. Кастен Нельсон [5]. Знайомство з професійними біографіями й дослідницькими завданнями авторів згаданих праць відразу ж дозволяє дійти важливого висновку: усі вони тією чи іншою мірою долучилися до історичної науки, але далеко не усі є істориками. Приміром, якщо колектив авторів, очолений А. Кастен Нельсон, складається з професійних істориків, то В. Айзексон та І. Томас – медіа-аналітики, В. Зіммерман – визначний дипломат, котрий на останку свого життя присвятив себе улюбленому ремеслу історика, а Д. Роткопф – політичний аналітик і у минулому дипломат. Ці біографічні деталі не випадкові. Не професійне історичне середовище, а мислячі в категоріях історичної науки представники суміжних професій беруть на себе справу задоволення громадського інтересу до тих зрізів історичного процесу, важливість пізнання яких у сучасних умовах виправдана як з наукового, так і суспільно-політичного поглядів.

Проте згадані наукові розвідки висвітлили лише окремі аспекти ширшої проблеми дослідження історії американської зовнішньополітичної стратегії через призму функціонування генерацій міжнародних стратегів. Практично недослідженими залишилися її загальнотеоретичні аспекти, до яких, зокрема належать номенклатура, типологізація та особовий склад окремих генерацій стратегів. Зважаючи на це у статті ставиться завдання запропонувати погляд її автора на означені проблеми. З'ясування того, якими були етапи генераційної історії зовнішньополітичної стратегії США та їх персоніфіковані уособлення, допоможе не лише деталізувати вивчення ширшої проблеми, але й корелювати його з дослідженням інших наріжних проблем історії зовнішньої

політики США і міжнародних відносин, наприклад, історії трансформації та зміни міжнародних порядків.

Процес пошуку і узгодження зовнішньополітичної стратегії у будь-якій державі завжди мав комплексний характер, а його особливості визначалися складною множиною чинників, які типологізують будь-яке суспільство (суспільний лад, національні традиції, сутність поточного етапу історичного розвитку, психологія лідерів, тощо). Взаємодія категорій загального й особливого мала своїм наслідком неповторну модель розробки зовнішньополітичної стратегії, що приймається кожною державою (а іноді і бездержавними народами). Уся історія США була серед іншого пронизана процесами визначення американців та їх політико-формулюючої еліти у своєму ставленні до світополітичних явищ й власних національних інтересів. Поворотною епохою у ланці цих процесів стала Друга світова війна, яка посприяла остаточному розриву політико-формулюючого класу і широких верств населення з ізоляціоністськими ("резерваціоністськими") настановами й, перетворила Америку на глобалістську державу. Найважливішою складовою спадщини військових років також стало формування у своїх основних рисах традиції суспільного пошуку національної зовнішньополітичної стратегії, як це показав у своїй монографії В.Т. Юнгблуд [6]. Її прикметами стали варіативність громадських підходів, поліцентризм джерел генерування ідей, парадигмальний плюралізм, (який тяжів на практиці до реалістськи-ідеалістських дебатів). Лихоліття війни також закріпило за Білим домом статус пріоритетного офіційного джерела стратегічного погляду на міжнародні зусилля країни.

Проте згадані явища, маючи у своїй основі чинники соціального, економічного і світополітичного гатунку, були найтіснішим чином пов'язані із діяльністю певних особистостей, які і брали на себе роль творців міжнародної стратегії. Саме у роки Другої світової війни перед американцями вперше, після завершення кар'єри В. Вільсона, постали персоніфіковані втілення національної зовнішньополітичної стратегії: виборні можновладці (Ф.Д. Рузвельт і його "кухонний кабінет"), стовпи істеблішменту (Г. Люс і В. Вілки), університетські та газетні інтелектуали (Н. Спикмен і В. Ліппман). Відмінності у їх громадському статусі не повинні, проте, приховати від погляду історика того, що їх об'єднувало. Кожен з них прагнув запропонувати своїй країні найбільш, як їм тоді здавалося, глибокий погляд на перспективи світової політики і американське місце у ній. Вони, таким чином, сформували першу в історії США неформальну громадську групу, яку можна типологізувати як міжнародно-стратегічне співтовариство, котре своєю взаємодією, інтелектуальними та медійними можливостями помітно перевершило спільноту "імперіалістів", описану В. Зіммерманом. Іншою прикметною рисою групи було те, що, виходячи з певних критеріїв, її можна було розглядати також як єдине покоління осіб, об'єднаних загальною громадською функцією. Таким чином, вони поставали як об'єкт не лише просопографічного, але і генераційно-історіографічного аналізу.

Утім, перша генерація американських міжнародних стратегів функціонувала на вкрай короткому хронологічному відрізку. Ще у роки війни пішли з життя Ф.Д. Рузвельт, В. Вілки і Н. Спикмен. Г. Люс у післявоєнні роки практично не звертався до міжнародного аналізу, а В. Ліппман, незважаючи на свою заслугу популяризатора поняття "холодна війна", ствердиться скоріше в ролі політичного філософа, ніж стратега. Проте, Америці не погрожуватиме пауза в генеруванні міжнародно-стратегічних ідей. Уже в перші дні миру, справу своїх попередників продовжить генерація, яку можна назвати генерацією "мудреців" (так шанобливо іменуватимуть у Білому домі в 1960-х рр. ще живих тоді її учасників, котрі консультуватимуть керівництво країни з гострих міжнародних проблем). Її персональний склад був ширший за ту когорту, яку охопили своїм дослідженням згадані раніше автори [2]. Так, наприклад, дуже помітним був вплив на міжнародно-стратегічне мислення американського політико-формулюючого класу А. Даллеса, який випередив у своїх оцінках навіть В. Черчілля. Як впливає з архівного запису змісту його виступу перед членами нью-йоркської Ради з міжнародних відносин у грудні 1945 р., йдеться про становище німців, які опинилися на територіях контрольованих СРСР, він, зокрема, заявляв: "Долею цих людей стало життя за залізною завісою і скоріше за все їх становище справді жакхливе. Всупереч обіцянкам, даним в Ялті, вірогідно від 8 до 10 мільйонів людей виявилися поневоленими" [7, р. 6]. Окрім А. Даллеса до першої післявоєнної стратегічної генерації належали ряд інших хрестоматійних осіб - Дж. Форрестол, Дж. Бірнс, Дж. Маршалл, а владним локомотивом, який забезпечив практичне втілення її концепції "співчутливого стримування", був президент Г. Трумен.

Приблизно на початку 1960-х рр. став очевидним занепад впливу генерації "мудреців". На той час у вашингтонських коридорах влади з'явилися неординарні особи з команди Дж.Ф. Кенеді (М. Банді, В. Росту, Р. Макнамара і деякі ін.), які в силу свого світогляду і біографії могли заснувати нову генерацію. Проте прес історичних подій, якому вони не змогли протистояти належним чином, громадський клімат американських "поляризованих" 1960-х і дія чинника випадковості, (наприклад, загибель Дж.Ф. Кенеді) зробили для них неможливим заснування

повноцінної стратегічної генерації. Прикметним було те, що стратеги Білого дому 1960-х рр. виявилися у стані глибокого конфлікту з багатьма славнозвісними попередниками. Розбіжності виникли передусім на ґрунті незгоди відносно в'єтнамської політики. Так, наприклад, один з лідерів "мудреців" А. Гарріман приклеїв В. Ростоу дискусійний ярлик "американського Распутіна" саме через позицію і вплив останнього на дії Вашингтона у зв'язку з цією складною проблемою у стосунках США з навколишнім світом. Утім, згадані діячі залишили свій помітний слід в історії, який дозволив їх наступникам не припускати багатьох помилок попередників, а той же В. Ростоу з часом удостоїться хоч і критичної, але збалансованої оцінки істориків: "Якби Ростоу уникнув спокуси американізації в'єтнамської війни, то був би посмертно прославлюваний як один з найбільших ліберальних умів Америки двадцятого століття", – констатує дослідник спадщини суперечливого історичного персонажа Д. Мілне [8, р. 14].

Саме на хвилі суспільних дебатів з приводу В'єтнаму на національну арену вийде нова генерація американських міжнародних стратегів епохи розгортання і згортання детанту (1970–1980-і рр.). Її уособленням стануть передусім Г. Кіссінджер і З. Бжезінський, хоча в період активного функціонування цієї групи лідерів, видатна роль належатиме і низці інших фігур (Р. Ніксон, Дж. Картер, Р. Рейган, В. Фулбрайт та деякі ін.). В'єтнам як політичне явище, яке відіграло фатальну роль для їх попередників, виявиться важливим стартовим майданчиком для Г. Кіссінджера і З. Бжезінського. Перший заклав основи своєї політичної репутації, беручи участь в останні місяці президентства Л. Джонсона у конфіденційних переговорах Вашингтона і Ханоя, скерованих на завершення війни. Другий вперше зробив собі публічне ім'я, виступивши опонентом Г. Моргентау під час знаменитого випуску телевізійного ток-шоу в червні 1965 р. на каналі Сі-Бі-Ес, учасники якого обговорювали доцільність курсу Білого дому на ескалацію індокитайського конфлікту. Утім, на час, коли американці споглядали зіткнення точок зору Білого дому і його реалістських критиків, репрезентованих відповідно З. Бжезінським й Г. Моргентау, Г. Кіссінджер був близький до поглядів першого. За його мемуарним свідченням, на 1965 р. він "належав до мовчазної більшості, котра погоджувалась зі схильністю адміністрації Джонсона надсиланням регулярних військ протистояти очевидному втручання Ханоя" [9, р. 231].

Важливим, однак, було те, що обидві майбутні знаменитості у 1960-х рр. були більшою мірою заклопотані проблемами головної сцени світової політики – Європи, де протистояння "холодної війни" ще зберігало свій крайній драматизм, а також кардинальними зрушеннями у системі міжнародних відносин. У зв'язку з цим Г. Кіссінджер у своїх мемуарах підкреслює те, що з погляду можливих своїх наслідків "агонія В'єтнаму" погрожувала інтровертною кризою Америки і новим ізоляціонізмом. "Цього разу, – описуючи свої погляди тих літ, згадує Г. Кіссінджер, – ми б зрікалися набагато складнішого, небезпечнішого і більш залежного від американського лідерства світу, ніж світ 1930-х" [9, р. 65]. У свою чергу З. Бжезінський, на основі спогадів його давнього колеги Ч. Гаті, був у 1960-х рр. значно більше заклопотаний європейськими питаннями і становищем Східної Європи, ніж В'єтнамом [10, s. 152]. Таким чином, пізніші розбіжності у стратегічних концепціях двох визначних діячів, наявність яких була хрестоматійним положенням історіографії, виникли через обставини, пов'язані з їх політичними кар'єрами.

Генерація детанту, – так можна іменувати цю групу стратегів, – об'єднувалася передусім навколо визнання факту трансформації ялтинського міжнародного порядку і розуміння необхідності адаптувати американську політику до цієї реалії. Кожному її представникові була притаманна своя власна концепція взаємозв'язку світополітичних зрушень і необхідних кроків США на міжнародній арені. Зміст індивідуальних концепцій відображав комплекс суб'єктивно-особистісних характеристик кожного конкретного стратега. Так, наприклад, схильний мислити в категоріях екстраполяції історичного досвіду на сучасність, твердий реаліст, котрий проте визнає інноваційні імпульси з боку нових технологій, і шанувальник мистецтва дипломатичної гри Г. Кіссінджер відстоював свою модель нової політичної мультиполярності, "концерту" держав та міжнародної рівноваги. Спираючись не на академічний фундамент, а власний значний політичний досвід аналогічних поглядів дотримувався Р. Ніксон. З. Бжезінський, який перебував на позиціях змішаного реалістсько-транснаціоналістського підходу і виходив із наявних змін характеру міжнародних відносин й нової глобальної ролі Америки в "технотронну" еру, висував модель тристоронньої глобальної координації між США, ЄЕС і Японією, рекомендував розвивати стосунки із Москвою, враховуючи "змішаний" характер американсько-радянських відносин і закликав до розширення прямого діалогу Вашингтона зі східноєвропейськими країнами. Обидва стратеги надавали виняткове значення зближенню США з КНР.

Стратегічні переконання Г. Кіссінджера і З. Бжезінського, які служили двом конкуруючим партіям, відображали інтереси і світогляди двох найбільш впливових частин американського політико-формулюючого класу. Відмінності у поглядах стратегів, незважаючи на поширену думку про їх довголітнє особисте суперництво, мали не настільки непримиренний характер. Обидва вони

висували інтернаціоналістські і гегемоністські концепції світової ролі США в епоху "напіврозпаду" ялтинського міжнародного порядку, не погоджуючись лише з окремих, хоча й істотних аспектів проблеми, (наприклад, характеру стосунків з СРСР). У зв'язку із цим інакше, ніж це уявлялося в 1980-і рр., сприймаються стратегічні пріоритети і зовнішня політика Р. Рейгана. Кроки його адміністрацій на міжнародній арені, традиційно, хоча і не дуже переконливо, пов'язувані з впливом неоконсерваторів, (котрі, у свою чергу, є недостатньо об'єктивно дослідженим явищем американського громадського життя), насправді здійснювалися з опорою на своєрідний синтез ідей Г. Кіссінджера і З. Бжезінського. Саме тому команда Р. Рейгана, яка не мала власних обдарувань рівних згаданім інтелектуальним лідерам політико-формуючого класу, знайшла в нових історичних умовах 1980-х рр., свій дієвий сплав з розробок безпосередніх попередників при владі, наріжними каменями якого стануть новий глобалізм, правозахисний моралізм, дипломатична гра і стримування СРСР новими засобами. Істотним чином зусилля Р. Рейгана зі створення нового суспільного консенсусу з зовнішньополітичних питань увінчалися успіхами, також внаслідок застосування ним кращих стратегічних концепцій попередників.

Криза і розпад міжнародного ялтинського порядку, які унаочнилися на межі 1980–1990-х рр., отримання США статусу єдиної у світі наддержави, передача владної відповідальності у країні в руки представників покоління бейбі-бумерів створили передумови для виходу на арену національної і міжнародної політики постялтинської, під сучасну пору функціонуючої генерації американських міжнародних стратегів. Її лідери Б. Клінтон, Дж. В. Буш, Б. Обама, М. Олбрайт, К. Пауелл, К. Райс, Г. Клінтон, Д. Рамсфельд та ін., як і їх генераційні попередники, були зобов'язані зберегти й зміцнити винятковість статусу США у світовій політиці. Проте виконувати це завдання їм припало за умов, які кардинально змінилися. Якщо попередні дві генерації функціонували у періоди обмежено керованого, але результативного процесу формування ялтинського порядку, а в подальшому його еволюційного розвитку, то на долю останньої випала історична ситуація, яка характеризувалася неможливістю для Америки швидко консолідувати нову чітку структуру світової політики і навіть її готовністю стати "всесвітнім регентом", а не гегемоном, якщо скористатися метафорою З. Бжезінського [11, р. 215].

Розмитість структури міжнародних відносин кінця XX – початку XXI ст., відсутність виразно окреслених загроз національній безпеці США, зміщення, як здавалося, конкурентної осі світової політики у бік володіння високими технологіями, освоєння нових сировинних регіонів (світовий океан, Антарктика, космос) і популяційного виживання, мали своїм наслідком зсув міжнародно-політичної дискусії в лавах політико-формуючого класу і стратегічного співтовариства США з багатьох міжнародних проблем. Вона розгорнулася на тлі часом ще запекліших дебатів, які стосувались його внутрішнього стану (повноваження федеральних чиновників, реформа охорони здоров'я, права сексуальних меншин та ін.). Наслідком такої ситуації стала відсутність єднаючої політикоформуючий клас консенсусної стратегічної концепції і навіть єдності підходів до найважливіших кроків Білого дому на міжнародній арені (досить порівняти ступінь згоди в періоди корейської або початкового етапу в'єтнамської війни з розбіжностями у зв'язку з операцією в Іраку).

Утім, концептуальна поліфонія, цілком природна ще з кінця 1960-х рр., коли було "поховано" консенсус епохи "холодної війни", не позбавила діючу генерацію фундаментальних мобілізуючих і об'єднуючих завдань та мети. Основним для них стало ствердження у нових умовах і збереження на історичну перспективу американської світової першості, яка мала забезпечуватися, зокрема, побудовою нового світового порядку. У зв'язку з цим розбіжності з приводу інструментів і методів реалізації національної зовнішньополітичної стратегії у лавах "постялтинської" генерації виглядали як відмінності тактичного характеру, не здатні істотно похитнути внутрішньогенераційної єдності стосовно відстоювання найістотніших національних інтересів. Достатньо виразно цю настанову засвідчив у одній зі своїх програмних статей державний секретар К. Пауелл (2001–2005 рр.): "Всі ми люди, всі ми помиляємось, – скромно оцінив він свої посадові досягнення. Однак ми завжди переслідуюмо виправдану вигоду американського народу і в нашій меті та принципах помилок нема" [12, р. 34].

Таким чином, в історії США після завершення Другої світової війни, простежується діяльність трьох послідовних національних генерацій міжнародних стратегів: "мудреців" (або ранньоялтинської), "десанту" (або пізньоялтинської) і постялтинської. Проте глибше розуміння їх функціонування та впливу на національну зовнішню й світову політику можливе лише у разі реалізації подальших дослідницьких завдань. Так, наприклад, інтерес може становити: 1) з'ясування зв'язку функціонування генерацій зі змінами та проміжними трансформаціями міжнародно-політичних порядків (систем); 2) вивчення впливу соціо-культурних чинників і змін технологічних епох на склад генерацій; 3) виявлення меж і закономірностей існування консенсусу й незгоди в лавах однієї генерації; 4) осмислення явища суспільного співіснування і взаємодії представників різних генерацій (його термінологічно можна позначити "міжгенераційна інтерференція"); 5) встановлення

особливостей взаємодії генерацій зовнішньополітичних стратегів з іншими суспільними групами, пов'язаними з зовнішньополітичним процесом. Певною мірою окреслені проблеми уже розв'язувалися автором розвідки в інших його публікаціях [13], однак, їх ґрунтовне дослідницьке освоєння вимагає додаткових зусиль.

Зрештою, дослідницький пошук історика-новітника позначений особливо відчутним впливом синхронних політичних процесів. Окупація частини української території навесні 2014 р. і низка інших, пов'язаних з нею подій дали підстави констатувати початок відліку історії нового міжнародного порядку, який заслуговує бути названим посткримським. Істотні зміни у світовій політиці й зовнішньополітичному курсі США, які ці реалії неминуче зумовлюють, неодмінно вимагатимуть пошуку відповідей на додаткові питання, котрі постають у дослідників історії генерацій американських міжнародних стратегів, а можливо навіть спонукатимуть до перегляду усталених уявлень.

Список використаних джерел

1. Prosopography: Definition. Prosopography Research. Modern History Research Unit, University of Oxford. – Режим доступу: <http://prosopography.modhist.ox.ac.uk/prosopodefinition.htm>.
2. Isaacson W., Thomas E. The Wise Men. Six Friends and the World They Made / W. Isaacson, E. Thomas. – N.Y.: Simon and Schuster, 1988. – 853 p.
3. Zimmerman W. First Great Triumph. How Five Americans Made Their Country a World Power / W. Zimmerman. – N.Y.: Farrar, Straus and Giroux, 2002. – XII, 562 p.
4. Rothkopf D. J. Running the World. The Inside Story of the National Security Council and the Architects of American Power / D. J. Rothkopf. – N.Y.: Public Affairs, 2005. – XIX, 554 p.
5. The Policy Makers. Shaping American Foreign Policy from 1947 to the Present / Ed. by A. Kasten Nelson. – Lanham: Rowman and Littlefield Publishers, Inc., 2009. – VII, 188 p.
6. Юнгблуд В.Т. Внешнеполитическая мысль США 1939–1945 годов / В.Т. Юнгблуд. – Киров, 1995. – 359 с.
7. The Present Situation in Germany. Digest of a Meeting with Allen W. Dulles at the Council on Foreign Relations, December 3, 1945 // Foreign Affairs. – Vol. 82, № 6. – November/December 2003. – P. 4–8.
8. Milne D. America's Rasputin: Walt Rostow and the Vietnam War / D. Milne. – N.Y.: Hill and Wang, 2008. – XI, 320 p.
9. Kissinger H. White House Years / H. Kissinger. – Boston: Little, Brown and Company, 1979. – XXIV, 1521 p.
10. Vaughan P. Zbigniew Brzezinski / P. Vaughan. – Warszawa: Swiat Ksiazki, 2010. – 624 s.
11. Brzezinski Z. The Grand Chessboard. American Primacy and Its Geostategic Imperatives / Z. Brzezinski. – N.Y.: Basic Books, 1997. – XIV, 223 p.
12. Powell C. A Strategy of Partnership / C. Powell // Foreign Affairs. – 2004. – Vol. 83, №1. – P. 22–34.
13. Грищенко Т. Г. Киссинджер та З. Бжезінський у 60–70-х роках і проблема зміни та функціонування генерацій американських зовнішньополітичних стратегів / Т. Грищенко // Історичний журнал. – 2004. – №8. – С. 63–69; № 9 – С. 62–66.

Тарас Грищенко

ГЕНЕРАЦИИ АМЕРИКАНСКИХ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТРАТЕГОВ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XX – НАЧАЛА XXI СТ.

Автор статті виставляє пропозицію про застосування просопографічного підходу до вивчення генерацій американських міжнародних стратегів. Він приходить до висновку, що в післявоєнні роки послідовально змінили одна одну три генерації представників досліджуваної суспільної групи, а саме, "мудреців" (ранньоялтинська), "детанта" (пізньоялтинська) і постялтинська, із яких остання залишається на чолі процесу визначення зовнішньополітичної стратегії країни. Розглядаючи свою концепцію лише як отправну точку для подальших досліджень, автор формулює власні пропозиції щодо подальших розробок в цій області.

Ключові слова: просопографія, генерації, американські міжнародні стратеги, зовнішня політика, США.

Taras Hryshchenko

GENERATIONS OF AMERICAN INTERNATIONAL STRATEGISTS (SECOND HALF OF THE 20TH – EARLY 21ST CENTURY)

The author puts forward the proposal of applying the prosopographical approach to the studying of the generations of the American international strategists. He comes to the conclusion that in the post-WW II years three generations of the American international strategists consequentially changed each other, namely "Wise Men" (early Yalta order), "Detente" (late Yalta order) and Post-Yalta order generations with latter still holding its positions at the helm of process of making of the nation's international strategy. Considering his concept as a mere departure point for the following scholarly efforts, the author makes the suggestions for the advanced studies in this field.

Key words: prosopography, generations, American international strategists, foreign policy, U.S.A.